
Jak otevřít přístup k Open Access?

KNIHOVNA

AKADEMIE VĚD ČR

Iva Burešová
Knihovna AV ČR, v. v. i.

Praha, 23. 05. 2012

Akademie věd ČR

- ▶ **54 veřejných výzkumných institucí**
- ▶ každý ústav je samostatná právnická osoba (v. v. i.)
- ▶ 7 000 zaměstnanců (cca 3 500 VaV)
- ▶ 11 000 článků, zpráv, apod. ročně
- ▶ publikuje více než 60 titulů časopisů (cca 3 000 článků)
- ▶ více než 100 let historie

Otevřený přístup v AV ČR

- ▶ podpis Berlínské deklarace na jaře 2008 (1. český signatář, 249. celkem)
- ▶ Knihovna AV ČR je pověřena jednat za AV ČR v otázkách otevřeného přístupu
- ▶ přijetí Politiky otevřeného přístupu v AV ČR na podzim 2010

Politika otevřeného přístupu v AV ČR

- ▶ schválena Akademickou radou AV ČR 14. 9. 2010
- ▶ Knihovna AV ČR je odpovědná za interpretaci a šíření této politiky a za zajištění informační infrastruktury

Politika otevřeného přístupu v AV ČR

- ▶ ... „Pracoviště AV ČR jsou povinna vyvinout **veškeré úsilí** k tomu, aby mohla AV ČR a Knihovně AV ČR, v. v. i., **poskytnout publikační výstupy** – zaměstnanecká díla – vytvořená jejich zaměstnanci a nevýhradní licence k jejich užití, zejména právo na rozmnožování jakýmkoli prostředky a v jakékoli formě a právo na sdělování díla veřejnosti v rámci právního řádu České republiky a s ohledem na případná licenční ujednání s vydavateli.“

Politika otevřeného přístupu v AV ČR

- ▶ ... „Publikační výstupy budou poskytovány v elektronické formě. **Knihovna AV ČR zajistí jejich uložení v repozitáři AV ČR a zpřístupnění veřejnosti, jakmile to bude možné, s ohledem na skutečnost, že někteří vydavatelé mohou na tato díla uvalit publikační embargo (tj. doba, po kterou článek nemůže být zpřístupněn veřejnosti).**“ ...

Dotace pro podporu „gold“ Open Access

- ▶ bylo schváleno vytvoření fondu a dotačního systému pro podporu „gold“ open access s alokací 1 000 000 Kč pro roky 2011 a 2012

KNIHOVNA

AKADEMIE VĚD ČR

Podmínky pro přidělení dotace

- ▶ pouze **autorům z AV ČR**, kteří publikují v rámci svého pracovního poměru
- ▶ pouze v případě přijetí článku do některého z OA časopisů uvedeného alespoň v jedné z databází **WOS, SCOPUS nebo ERIH**
- ▶ nesmí se jednat o hybridní časopis

KNIHOVNA

AKADEMIE VĚD ČR

Podmínky pro přidělení dotace

- ▶ součástí žádosti jsou el. kopie (PDF nebo JPG) dopisu redakce **potvrzující přijetí článku k publikaci, titulní stránka přijatého rukopisu s uvedením pracoviště autora a potvrzení pracoviště o uhrazení poplatku za publikování článku v OA časopisu**

KNIHOVNA

AKADEMIE VĚD ČR

Podmínky pro přidělení dotace

Dotace pro podporu publikování formou Open Access v Akademii věd ČR

Podmínky pro přidělení dotace:

- dotace je přidělována pouze autorům, kteří jsou zaměstnanci AV ČR a publikují v rámci svého pracovního poměru
- dotaci lze poskytnout pouze v případě přijetí článku do některého z OA časopisů uvedeného alespoň v jedné z databází WOS, SCOPUS nebo ERIH
- nedílnou součástí žádosti o dotaci jsou elektronické kopie (PDF nebo JPG) dopisu redakce potvrzující přijetí článku k publikaci, titulní stránka přijatého rukopisu s uvedením pracoviště korespondenčního autora a potvrzení pracoviště o uhrazení poplatku za publikování článku v OA časopisu

[Pravidla pro přidělování dotace na podporu publikování formou Open Access](#) [odkaz vede na PDF soubor, 340 Kb]
[Informace o podporovaných časopisech](#)

Pro rok 2012 byla do fondu pro přidělení dotace alokována částka 1.000.000 Kč.

Ve fondu zbývá 866000 Kč.

(tento údaj je průběžně aktualizován)

Statistika 2011

V průběhu roku 2011 bylo finančně podpořeno 45 žádostí a to především z první a druhé vědní oblasti v celkové výši 999 000 Kč.

I. Oblast věd o neživé přírodě

3 x Fyzikální ústav AV ČR, v. v. i.

1 x Ústav fotoniky a elektroniky AV ČR, v. v. i.

II. Oblast věd o živé přírodě a chemických věd

2 x Ústav anorganické chemie AV ČR, v. v. i.

1 x Ústav chemických procesů AV ČR, v. v. i.

3 x Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i.

5 x Biofyzikální ústav AV ČR, v. v. i.

4 x Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.

6 x Mikrobiologický ústav AV ČR, v. v. i.

2 x Ústav experimentální botaniky AV ČR, v. v. i.

8 x Ústav molekulární genetiky AV ČR, v. v. i.

1 x Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR, v. v. i.

4 x Biologické centrum AV ČR, v. v. i.

3 x Botanický ústav AV ČR, v. v. i.

2 x Ústav biologie obratlovců AV ČR, v. v. i.

Institucionální repozitář AV ČR

- ▶ pro získávání dat byl využit systém pro evidenci publikační činnosti **ASEP**
- ▶ při vložení bibliografického záznamu je možné uložit plný text
- ▶ realizace, vytvoření pravidel/manuálu (2011) a zahájení sběru dat (2012)
- ▶ forma zpřístupnění:
 - ▶ „open access“
 - ▶ „request a copy“

Relevantní informace pro formu zpřístupnění

- ▶ **SHERPA/RoMEO**
- ▶ Zpracovatel pověřený ředitelem ústavu určí formu zpřístupnění
- ▶ **Souhlas spoluautorů** – automatické zaslání mailu po vložení záznamu – 1 měsíc čekání
- ▶ Autor/spoluautor může **kdykoli požádat o znepřístupnění plných textů**

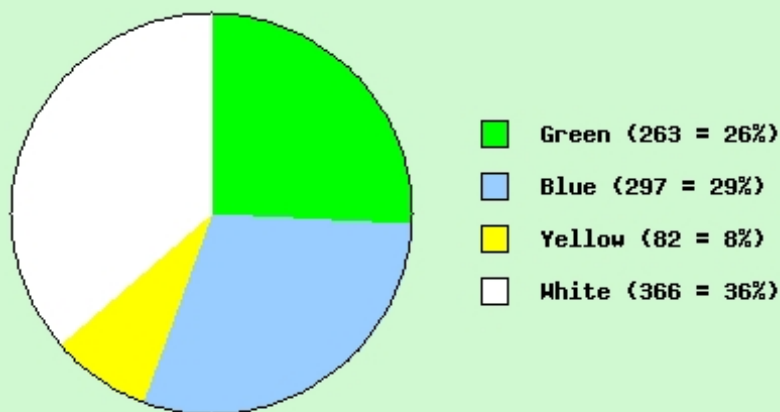
Databáze SHERPA/RoMEO

- ▶ Poskytuje informace o přístupu vydavatelů k otázce (auto)archivace elektronických preprintů a postprintů v digitálním repozitáři
- ▶ databáze nyní zahrnuje přes 1000 vydavatelů (a téměř 20 000 časopisů) především anglo-americké provenience

Barevné rozlišení vydavatelů:

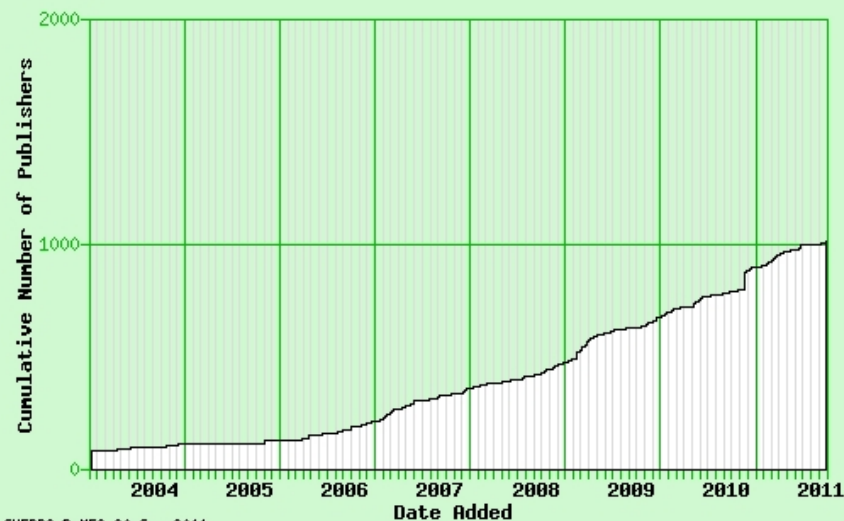
SHERPA/RoMEO Colours

SHERPA/RoMEO 30-Sep-2011

Total = 1008 publishers

Growth of the SHERPA/RoMEO Database

SHERPA/RoMEO 30-Sep-2011

- ▶ **Legenda:**
- ▶ **zelená** – možnost archivace preprintu i postprintu
- ▶ **modrá** – možnost archivace autorského postprintu
- ▶ **žlutá** – možnost archivace preprintu
- ▶ **bílá** – autoarchivace není podporována

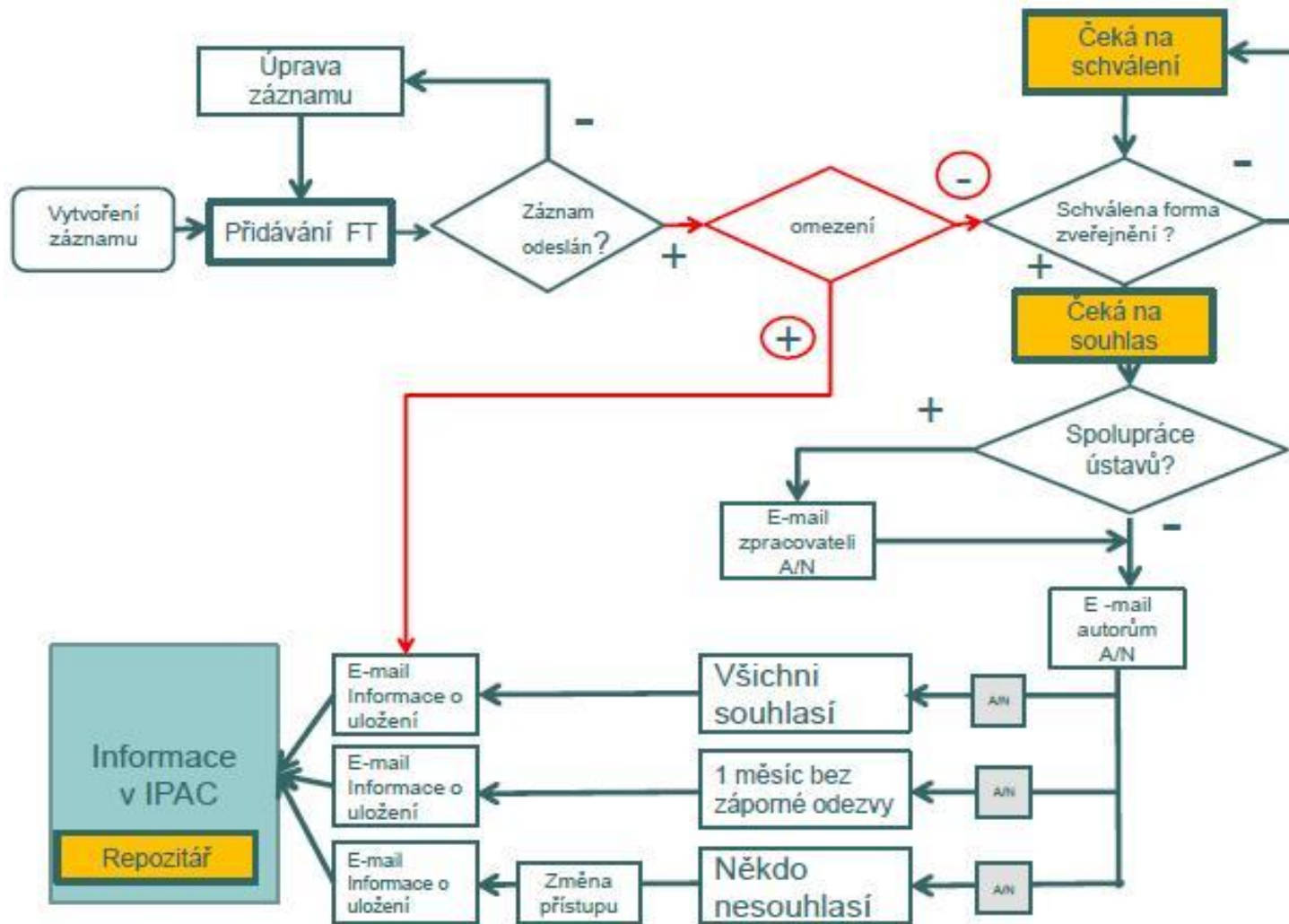
KNIHOVNA

AKADEMIE VĚD ČR

Formy zpřístupnění

- ▶ **všechny** plné texty včetně postprintů jsou přístupné **pracovníkům** příslušného **ústavu**
- ▶ **otevřený přístup** pouze se **schválením zpracovatele** ústavu + souhlas spoluautorů a zpracovatelů ze spolupracujících ústavů – **možnost časového embarga**
- ▶ u dokumentů, které nejsou přístupné formou OA, je volba „**request a copy**“ - k vyžádání textu **mailem** přímo **od autorů**

Workflow

KNIHOVNA

AKADEMIE VĚD ČR

Stavy plného textu (PT)

Čeká na schválení

- ▶ Zpracovatel ještě neodsouhlasil nastavené parametry
 - ▶ *PT „vidí“ jen **autor**, který jej vložil a **zpracovatel***

Čeká na souhlas

- ▶ Zpracovatel PT zkontroloval a schválil jeho nastavení
- ▶ Spoluautoři jsou žádáni o souhlas se zveřejněním
 - ▶ *PT „vidí“ **spoluautoři a zpracovatelé***

Zveřejněn v repozitáři

- ▶ PT je zveřejněn dle požadavku autorů, spoluautoři jsou informováni o zveřejnění PT v repozitáři
 - ▶ *PT a jeho nastavení „vidí“ **všichni uživatelé IPACu***

KNIHOVNA

AKADEMIE VĚD ČR

Typy dokumentů

- ▶ Primární jsou **odborné články**
- ▶ Možnost přiložit elektronický dokument je u všech druhů výsledků podporovaných stávajícím bibliografickým systémem ASEP
- ▶ V současné době 25 druhů výsledků
- ▶ Přiložení několika el. dokumentů s různou formou přístupu k jednomu bibl. záznamu
- ▶ Velikost souborů není omezena – možnost vkládat audio/video

Institucionální repozitář AV ČR

Po uzavření **rámcové licenční smlouvy** mezi KNAV a ústavem AV ČR může ústav ukládat plné texty do repozitáře AV ČR

Systém:	ARL
Vstup metadat :	webové formuláře
Přidání plného textu (PT) :	webové formuláře, IPAC25
Právo přidání PT :	zpracovatel , přihlášený autor
Schválení PT :	vždy zpracovatel
Souhlas se zveřejněním PT :	spoluautoři AV + autoři s E-mail + (spoluzpracovatel)
Informace o uložení:	spoluautoři AV + autoři s E-mail + (spoluzpracovatel)
Zveřejnění PT :	IPAC25

Záznam v repozitáři AV ČR

Operace

- zaškrtnuté záznamy
- všechny ze stránky
- celý set #2

Třídění

Datum vydání (sestupně)

Zobrazovací formát

Zkrácený

1. 0356480 - KNAV-K 2011 cze K

Lhoták, Martin^G

Kramerius 4 - nová generace systému pro digitální knihovnu.

[Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2010 /11./. Praha (CZ), 01.12.2010-02.12.2010]

Výzkumný záměr: CEZ:AV0Z70830501

Klíčová slova: digital library * open source * Kramerius

<http://skip.nkp.cz/KeStazeni/Archivy10/den2/Lhotak.ppt>

Původní název souboru	Formát, velikost	Verze	Počet stažení	Poznámka	Přístup
Nazev1.pdf	pdf, 259kB	-	15032	prezentace	OA
Nazev2.pdf	pdf, 56kB	Vydavatelský postprint	1		Na vyžádání

Plné texty

Knihovna Akademie věd České republiky

Evidence publikační činnosti v AV ČR

[O databázi](#)

Vyhledávání | [Nápověda](#) | [myASEP](#) | | [Odhlášení](#)

Seznam záznamů

[Nové vyhledávání](#) | [Upravit dotaz](#) | [Upřesnit](#) | [Nápověda](#)

Zdroj Akademie věd ČR - Publikační činnost (ASEP)

Dotaz #1 UPS = "4" not (ds = "d")

Set #1 stránka 1, záznamy 1 do 10 z 592 1 2 3 4 5 6 7 8 > >>

Operace

zaškrtnuté záznamy   **Třídění**

všechny ze stránky **Zobrazovací formát**

celý set #1

- 0376515 - UCHP-M 2013 RS eng C - Konferenční příspěvek (zahraniční konf.)
 Blazevska-Gilev, J. - Pola, Josef^G
FTIR and GCMS Characterization of IR Laser Irradiated Poly(phenylene ether-sulfone).
Proceedings, Beograd : Izdruženije inženjera Srbije za korziju i zaštitu materiala, 2012, s. 298-301. ISBN 978-85-82343-17-2.
[YuCorr International Conference /14./, Tara (RS), 17.04.2012-20.04.2012]
Výzkumný záměr: CEZ:AV0Z40720504
Klíčová slova: laser degradation * poly(phenylene ether-sulfone) * GCMS analysis
Kód oboru RIV: CC - Organická chemie
<http://www.sitzam.org.rs/XIVYUCORR/>

Název souboru	Staženo	Velikost	Komentář	Verze	Přístup
 SKMBT_C22012042511090.pdf	0	1.1 MB		Vydavatelský postprint	povolen

[Správa priton](#)
[Nahrát přílohu](#)

- 0370811 - UIVT-O 2012 CZ eng V - Výzkumná zpráva
 Hájek, Petr^G
What is graded fuzzy logic?
Prague : ICS AS CR, 2012. 3 s. - (Technical Report, V-1148)
Výzkumný záměr: CEZ:AV0Z10300504
Klíčová slova: graded theories * mathematical fuzzy logic
Kód oboru RIV: DN - Obecná matematika

Název souboru	Staženo	Velikost	Komentář	Verze	Přístup
 v1148-12.pdf	1	154.6 KB		Jiná	povolen

Vydavatelé v roce 2010

1	Elsevier	543
2	Springer Verlag	262
3	Wiley-Blackwell	125
4	American Chemical Society	90
5	Wiley-VCH Verlag Berlin	57
6	Taylor & Francis	40
7	Institute of Physics	39
8	Oxford University Press	37
9	Blackwell Publishing	35
10	John Wiley and Sons	29
11	BioMed Central	27
12	Royal Society of Chemistry	26
13	American Institute of Physics	22
14	American Nuclear Society	21
15	Institute of Electrical and Electronics Engineers	20
16	Nature Publishing Group	19
17	MAIK Nauka/Interperiodica	17

KNIHOVNA

AKADEMIE VĚD ČR

Smlouvy s vydavateli

- ▶ v některých případech nutné uzavřít smlouvy s vydavateli
- ▶ většinou možnost uložit preprint – v určitých případech i postprint, nikoliv však vydavatelskou verzi PDF

Obecně ke smlouvám s vydavateli ...

- ▶ Smlouvu na vydání článku musí uzavřít osoba oprávněná nakládat s dílem. Tzn. v případě zaměstnaneckého díla zaměstnavatel, nebylo-li se zaměstnancem dohodnuto jinak (lze i ústně)
- ▶ V případě spoluautorského díla je nutné, aby osoba jednající s vydavatelem (tzv. korespondenční autor) měla uzavřenou dohodu se všemi spoluautory, na základě které je oprávněna jednat za ostatní spoluautory díla.
- ▶ Ve smlouvě je zapotřebí označit, že se jedná dílo „work for hire“, tedy zaměstnanecké dílo.

Elsevier

- ▶ V případě zřízení institucionálního repozitáře AV ČR, do kterého by měly být ukládány veškeré publikační výstupy zaměstnanců ústavů AV ČR, je třeba, aby AV (ústavy) uzavřela s Elsevierem speciální smlouvu, která bude toto ukládání umožňovat.
- ▶ V opačném případě lze tyto publikační výstupy uložit pouze na intranetu předmětného ústavu nebo na autorových osobních stránkách.
- ▶ V současné době je vyřešeno – povolení Elsevierů získáno 😊

Smlouva s Elsevierem

- ▶ v únoru 2012 byla uzavřena smlouva mezi vydavatelstvím Elsevier a KNAV umožňující ukládání autorských preprintů a postprintů do institucionálního repozitáře AV ČR
- ▶ Autorské preprinty/postprinty je možné ukládat a volně zpřístupňovat po uplynutí embarga (do té doby je článek v režimu „na vyžádání“)

	A	B	C
1	Journal Name	Issn	Embargo Period
2	ACADEMIC PEDIATRICS	1876-2859	12
3	ACADEMIC RADIOLOGY	1076-6332	12
4	ACC CARDIOSOURCE REVIEW JOURNAL	1556-8571	12
5	ACCIDENT ANALYSIS & PREVENTION	0001-4575	36
6	ACCOUNTING FORUM	0155-9982	36
7	ACCOUNTING, ORGANIZATIONS AND S	0361-3682	36
8	ACTA AGRONOMICA SINICA	0496-3490	24
9	ACTA ASTRONAUTICA	0094-5765	24
10	ACTA AUTOMATICA SINICA	1874-1029	24

KNAV

AKADEMIE VĚD ČR

Smlouva s Elsevierem

- ▶ V záznamu musí být uvedeno DOI s odkazem na finální verzi článku vydanou vydavatelem a uvedení copyrightu vydavatelství Elsevier

"AUTHOR MANUSCRIPT. © Elsevier (YEAR): This is the author's version of the work. It is posted here by permission of Elsevier for personal use, not for redistribution. Some changes resulting from the publishing process, such as editing, corrections, structural formatting, and other quality control mechanisms may not be reflected in this document. Some changes may have been made to this work since being accepted for publication. A definitive version was subsequently published in PUBLICATION, [VOL#, ISSUE#, (DATE)] DOI#"

- ▶ KNAV se zavázala sledovat statistiky přístupů k těmto dílům a v případě narušení práv či nadměrného stahování zamezit přístupu uživatelů, kteří práva narušili

Springer

- ▶ Vydavatelství Springer umožňuje archivovat finální verzi článku (postprint) v institucionálním repozitáři. Vzhledem k tomu, že v rámci AV ČR bude zřízen jediný centralizovaný repozitář, lze jej považovat za institucionální repozitář AV ČR.
- ▶ Článek by může být archivován po uplynutí 12 měsíční lhůty od jeho vydání.
- ▶ Odkaz na vydavatelskou verzi
- ▶ Uvedení zdroje

ACS

- ▶ Archivace již přijatých a vydaných děl v repozitáři je možná za splnění těchto pravidel:
- ▶ je-li tak požadováno zaměstnavatelem,
- ▶ po obdržení písemného potvrzení od příslušného editora ACS časopisu stvrzující, že umístění není v konfliktu s politikou časopisu před zveřejněním a politikou embarg,
- ▶ je-li požadováno zpřístupnění dříve než 12 měsíců od online vydání, je třeba zaplatit open access zpřístupnění
- ▶ dílo bude uloženo s poznámkou o vydání finální verze společností ACS

Děkuji za pozornost!

